

Peter Šedík – Elena Horská – Ľubica Kubicová

**Spotrebiteľské reflexie
na implementáciu novej
potravinovej stratégie EÚ
v potravinovej vertikále
na Slovensku**

Nitra 2023

Názov: Spotrebiteľské reflexie na implementáciu novej potravinovej stratégie EÚ v potravinovej vertikále na Slovensku

Autori: Ing. Peter Šedík, PhD. (2,19 AH)
Ústav marketingu, obchodu a sociálnych štúdií
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Dr.h.c. prof. Dr. Ing. Elena Horská (0,5 AH)
Ústav marketingu, obchodu a sociálnych štúdií
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

doc. Ing. Ľubica Kubicová, PhD. (1,35 AH)
Ústav marketingu, obchodu a sociálnych štúdií
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Recenzenti: prof. inž. Dr hab. Andrzej Krasnodębski
Fakulta poľnohospodárstva a ekonomiky
Poľnohospodárska univerzita v Krakove, Poľsko

doc. Ing. Loreta Schwarczová, PhD.
Ústav európskych politík a verejnej správy
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Publikácia vyšla s finančnou podporou projektu VEGA 1/0245/21 s názvom „Implementácia novej potravinovej stratégie EÚ v potravinovej vertikále na Slovensku“ na Ústave marketingu, obchodu a sociálnych štúdií, FEM, SPU v Nitre.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 30. 11. 2023 ako vedeckú monografiu.

© P. Šedík, E. Horská, Ľ. Kubicová, Nitra 2023

ISBN 978-80-552-2685-9

Obsah

Zoznam obrázkov	5
Zoznam tabuliek.....	6
Úvod.....	7
1 Vybrané aspekty potravinovej stratégie v rámci EÚ	9
1.1 Základné princípy potravinovej stratégie EÚ do roku 2030	9
1.2 Udržiateľnosť a ekológia v potravinárskom sektore.....	15
1.3 Význam zdravého stravovania	18
1.4 Inovatívne produkty a ich význam pre potravinársky sektor.....	23
1.5 Význam potravinového semaforu a systému Nutri – Score	27
2 Cieľ práce a metodika	33
2.1 Cieľ práce.....	33
2.2 Metodika práce a metódy skúmania	35
2.2.1 Charakteristika objektu skúmania	35
2.2.2 Metódy výskumu, získavania a zhromažďovania informácií	35
2.2.3 Metódy hodnotenia získaných údajov	36
3 Výsledky výskumu	38
3.1 Výsledky spotrebiteľského výskumu zamerané na skúmanie spotrebiteľských reflexií.....	38
3.1.1 Spotrebiteľské reflexie na zdravé stravovanie, udržiateľnosť a ekológiu	39
3.1.2 Spotrebiteľské reflexie na lokálne produkty a inovatívne produkty	42
3.1.3 Spotrebiteľské reflexie na komunikáciu a propagáciu potravín	45
3.1.4 Spotrebiteľské reflexie pri nákupe a označovaní potravín.....	47
4 Diskusia.....	51

Záver.....	55
Zoznam použitej literatúry.....	57
Prílohy	66

Zoznam obrázkov

Obrázok 1	Ciele stratégie „Z farmy na stôl“.....	10
Obrázok 2	Potravinová pyramída.....	21
Obrázok 3	Označenie NUTRI-SCORE.....	29
Obrázok 4	Výsledky Neményiho metódy pre vybrané tvrdenia zamerané na zdravé stravovanie.....	41
Obrázok 5	Výsledky Neményiho metódy pre vybrané tvrdenia zamerané na inovatívne produkty.....	44
Obrázok 6	Výsledky Neményiho metódy pre vybrané tvrdenia zamerané na komunikáciu a propagáciu potravín.....	46
Obrázok 7	Výsledky viacnásobnej korešpondenčnej analýzy s premennými vek, bydlisko a úroveň povedomia o označení potravinového semaforu/ Nutri-Score.....	49
Obrázok 8	Výsledky viacnásobnej korešpondenčnej analýzy s premennými pohlavie, vzdelanie a úroveň povedomia o označení potravinového semaforu/ Nutri-Score.....	50
Obrázok 9	Box plot – Zdravé stravovanie.....	66
Obrázok 10	Box plot – Udržiateľnosť a ekológia.....	67
Obrázok 11	Box plot – Inovatívne produkty.....	68
Obrázok 12	Box plot – Lokálne produkty.....	69
Obrázok 13	Box plot – Komunikácia a propagácia.....	70
Obrázok 14	Box plot – Faktory pri nákupe potravín.....	71

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1	Vybrané socio-demografické ukazovatele výskumnej vzorky.....	38
Tabuľka 2	Výsledky Neményiho metódy pre vybrané tvrdenia zamerané na zdravé stravovanie.....	40
Tabuľka 3	Výsledky Neményiho metódy pre vybrané tvrdenia zamerané na lokálne produkty.....	42
Tabuľka 4	Rozdiely v hodnotení tvrdení zamerané na komunikáciu a propagáciu potravín medzi vekovými kohortami.....	47
Tabuľka 5	Dôležitosť faktorov pri nákupe potravín.....	48
Tabuľka 6	Výsledky Friedmanovho testu – Zdravé stravovanie.....	66
Tabuľka 7	Výsledky Friedmanovho testu – Udržateľnosť a ekológia.....	67
Tabuľka 8	Výsledky Friedmanovho testu – Inovatívne produkty.....	68
Tabuľka 9	Výsledky Friedmanovho testu – Lokálne produkty.....	69
Tabuľka 10	Výsledky Friedmanovho testu – Komunikácia a propagácia.....	70
Tabuľka 11	Výsledky Friedmanovho testu – Faktory pri nákupe potravín.....	71

Úvod

Európska komisia (EK) predstavila v decembri 2019 Európsky ekologický dohovor (The European Green Deal), prostredníctvom ktorého sleduje cieľ – transformovať Európsku úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť, s konkurencieschopnou ekonomikou, ktorá bude efektívne využívať zdroje a dosiahne do roku 2050 klimatickú neutralitu. Tento dohovor je súčasťou stratégie EK implementovať UN Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj a obsahuje niekoľko opatrení, týkajúcich sa viacerých oblastí hospodárskeho života. V oblasti poľnohospodárstva a produkcie potravín bola predstavená nová potravinová stratégia s názvom „z farmy na stôl,“ ktorá by mala podporiť udržateľnú výrobu a spotrebu potravín, cenovo dostupné zdravé potraviny pre všetkých a zlepšenie postavenia poľnohospodárov v hodnotovom reťazci. Stratégia „z farmy na stôl“ stanovuje kritéria ako implementovať aspekt udržateľnosti a ochrany životného prostredia v celej potravinovej vertikále s cieľom vybudovať funkčné obehové hospodárstvo. Spotreba zdravých potravín a inovácie v potravinovej vertikále zamerané na kvalitu potravín a výživu ľudí. Podľa potravinového kódexu sú bezpečné potraviny súčasťou potravinovej bezpečnosti. Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie tiež kladie dôraz na bezpečnosť a kvalitu potravín. V poslednom období sa venovala otázkam kvality, bezpečnosti potravín a zemepisnému označovaniu. S rozvojom trhu, vedy a povedomia spotrebiteľa sa do popredia dostala otázka celkovej kvality potravín, ktorá zahŕňa senzorické atribúty, nutričnú hodnotu, vplyv ich výroby na životné prostredie a biodiverzitu, ich celistvosť a všeobecnú akceptovateľnosť (Peterson, 2012). V rámci novej potravinovej stratégie sa pozornosť sústreďuje na nové technológie, používané pri výrobe potravín, environmentálne hľadisko, udržateľnú výrobu, inovácie a spotrebu potravín. Na inovácie sa môžeme pozeráť z viacerých hľadísk. Veľmi dôležité je napríklad nutričné hľadisko, ale aj modernizácia a inovácia s dôrazom na produkciu produktov s vyššou pridanou hodnotou (Babinský 2014). Lepšia informovanosť občanov a účinnejšie formy komunikácie so zákazníkmi a verejnosťou. Nová potravinová stratégia zahŕňa do svojho kontextu termín

„empowered customer,“ čo môžeme preložiť ako oprávnený zákazník, resp. zákazník, ktorý má k dispozícii informácie a vedomosti, aby mohol uskutočniť udržateľnú voľbu na trhu potravín. Ako uvádzajú Busse a Siebert (2017), integrácia zákazníka do procesu inovácií v potravinovej vertikále a procesu komunikácie, má veľký význam. Všetky subjekty potravinovej vertikály musia zvážiť tie najvhodnejšie formy a cesty komunikácie (Petril'ák, et al., 2020).

Publikácia je zameraná v teoretickom prehľade na vybrané aspekty potravinovej stratégie v rámci EÚ (základné princípy potravinovej stratégie, inovatívne produkty, zdravé potraviny, udržateľnosť a ekológia v potravinárskom sektore ako aj význam potravinového semaforu a systému Nutri – score). Praktická časť prináša aktuálne vedecké poznatky týkajúce sa spotrebiteľských reflexií na témy ako udržateľnosť, zdravé stravovanie, lokálne produkty, inovatívne produkty, faktory pri nákupe potravín ako aj komunikácia a propagácia potravín. Monografia nadväzuje na predchádzajúce výskumy autorov a je výsledkom trojročného výskumného projektu VEGA 1/0245/21 s názvom „Implementácia novej potravinovej stratégie EÚ v potravinovej vertikále na Slovensku“.

Názov:
**Spotrebiteľské reflexie na implementáciu novej potravinovej stratégie EÚ
v potravinovej vertikále na Slovensku**

Autori:
Peter Šedík – Elena Horská – Ľubica Kubicová

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé

Náklad: 100 ks

Počet strán: 72

Rok vydania: 2023

AH – VH: 4,04 – 4,18

ISBN 978-80-552-2685-9

Neprešlo redakčnou a jazykovou úpravou vo Vydavateľstve SPU v Nitre.

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

